

מסורת הש"ס

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

כז.

עין משפט
גר מצודה

(6) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון
(7) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(8) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(9) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(10) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(11) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(12) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(13) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(14) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.
(15) (לעיל כ"ו, ב) ועיינון.

הכי גרסינן נימא סיהו סיובסיס דרב יוסף. דלמר לעיל) דרמי
תל: ואזי. דלמר דרמי דרמי כדילא דרמי
אזל הנאכל בצלעה אמת הוא דלאמר' דכ"ה דרמי
(ב) מכל האוכל אשר יאכל: הא כניסה בני נעלים ידים וכרסה.
אכל סוכה אפי' כניסה נמי לא:
מתני' י"ד סעודות. ובגמרא
מפרש טעמא: אין לדבר קצבה. אם
רצה להתענות אין לו זקוקין לו אלא
אם יאכל לא יאכל מן לנסוה: מון
מילי י"ט הראשון. שאינו ראוי
להתענות כדילין בגמרא: ישלים.
ועודו זאת בני"ט האחרון בשמיני
עשרה וע"פ שאינו כנסיה ובגמרא
פריך עלה: גמ' מנאן וילין
רשות. דהיי' ליפין לה צ"כ נהלא
תאכל מילי מן יום ראשון עד יום
דפסחים (דף ק"ה) שנת ימים תאכל
מזות וציום שבשני עשרת מה שבשני
רשות אף ששה שנות לפי שהשבשני
ככלל שבעת ימים תאכל מזות (6)
ויא' מן הכלל ללמד שאינל' מזות
האמור בו אינו חובה אלא אם נא'ת
לאכול תהא אכילתן מנה ולא מנן
ולא ללמד על עמנו יא' אלא ללמד
על הכלל כולו יא': והפס' גופיה
מנאן. דלינה הראשון מיהא חובה:
ואמר ל' אליעזר י"ד סעודות חייב
אדם לאכול כנסיה. וכוון דביום
אחרון לא כנסיה ימי' ואם יש
בה לשם מזנה עובר על כל
מוסקי מאי השלמה דסוכה איכא
הכא: אמר בירא. אם חכס:
חור בו ר' אליעזר. אלא חכמים
לומר שאין לדבר קצבה ואם רצה
להתענות יתענה מן מילי יום
טוב הראשון וכהא' מיהא פליג
עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו
שיש תשלומין לקרנות יום ראשון
אף בני"ט האחרון: אילימא בריפסא.
כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון
שהוא סועד נחלם ולפתן וזרמי
הסעודה תהא תשלומין לראשון:
והטעם דיומי' קאלי. ומאי הכי
יש לאן שיהא לשם סעודה ראשונה
הלא דרכו לסעוד הייס: צמיני
ורגימא. לאחר שקילק יביאו פרפראות
ומעדניס לפניו כגון פירות וקטני
וקפלוטות מנוסלות: פרגימא.
פרוגיו"ש: פניא נמי סי. דכתיב
הוא סעודה לשלומי ואע"פ שאינו
חור וקובע עמנו לאכול שמי סעודות
של לנסוה: אם נכר: אם השלים בו.
וכ"ש אם קבע סעודה שניה נחלם
וכר: אפוטרופוס של אנריפס.
ממונה על שלו וכך צימו שקורין
שקלי"ק: מהו שאוכל סעודה אחת
ציוס. כנסיה ואפטר: פרפראות.
מיני מעדניס הפותחים את
בני מעיים להיות לבו משוך
שאלא מסוכה לסוכה. לאכול ולשון
מנוסה של ראשונה. אפי' ימים שעברו עליו כבר אינדן למפרע
ואינו מזנה כדילין לקמן שגריך לישב כל ז' כנסיה אחת:
אין

ואמרו העולם לסוכה וכשנתנו לו לרבי צדוק
אוכל פחות מכביצה נשלו במפה ואכלו
חוץ לסוכה ולא בירך אחריו הא כביצה בעי
סוכה לימא תיהו תיובתיה (6) דרב יוסף
ואב"י דילמא פחות מכביצה נשלה וברכה:
לא בעי הא כביצה בעי נשלה וברכה:
מתני' רבי אליעזר אומר ארבע עשרה
סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת
ביום ואחת בלילה י"חכ"א אין לדבר קצבה
חוץ מילי י"ט ראשון של חג בלבד ויעוד
אמר ר' אליעזר מי שלא אכל [לילי] יום טוב
הראשון ישלים לילי י"ט האחרון של חג
וחכמים אומרים אין לדבר תשלומין ועל
זה יוכל ימעות לא יוכל לתקן וחסרון
הוא יוכל להמנות: גמ' מ"ט ד"א אליעזר
תשבו י"בעין תדרו מה דירה אחת ביום ואחת
בלילה אף סוכה אחת ביום ואחת בלילה ורבנן
כדירה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא
אכיל אף סוכה נמי אי בעי אכיל אי בעי
לא אכיל אי הכי אפי' לילי יום טוב ראשון
נמי א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן הוצדק
נאמר כאן חמשה עשר ונאמר חמשה עשר בהג
המצות מה להלן לילה הראשון חובה
מכאן ואילך רשות אף כלה לילה הראשון
חובה מכאן ואילך רשות והתם מנאן אמר קרא
בערב תאכלו מצות הכתוב קבעו חובה:
ועוד א"ר אליעזר: והא א"ר אליעזר ארבע
עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה
אחת ביום ואחת בלילה אמר בירא א"ר
אמי חור בו ר' אליעזר משלים במאי אילימא
בריפחא סעודה דיומי' קא אכיל אלא מאי
ישלים ישלים במיני תרגימא תניא נמי הכי
אם השלים י"במיני תרגימא יצא שאל
אפוטרופוס של אנריפס המולך את רבי
אליעזר כגון אני שאינו רגיל לאכול אלא
סעודה אחת ביום מהו שאוכל סעודה אחת
ואפטר אמר לו בכל יום ויום אתה ממשך
כמה פרפראות לכבוד עצמך ועכשו אי
אתה ממשך פרפרת אחת לכבוד קונך
ועוד שאלו כגון אני שיש לי שתי נשים
אחת במבריא ואחת בציפורי ויש לי שתי
סוכות אחת במבריא ואחת בציפורי מהו
שאצא מסוכה לסוכה ואפטר אמר לו לא
שאיני אומר כל היוצא מסוכה לסוכה במל
מצותה של ראשונה תניא ר' אליעזר אומר

ואמרו העולם לסוכה. צ"כ. צמרא ליומא (דף ע"ו): מימי
מתני' דהכא דהאי לישנא לא מפני שהלכה כן אלא
שלא להחמיר על עמנו וכשנתנו לר' צדוק כ"ו היינו ממוס דמתרין
ממנינן הכי מימי לה הש"ס זאלו משנתנו שניה כך:
הא כביצה בעי נ"ט א"כ"ה. ולא
מישחרי כנסיה דמישינין דלמא
נגע דמסקי פ' כל הצמר וחלין דף
ק"ו: ומיהו תימה דלא ר' צדוק כהן
היה דכפריש' וא"כ אפי' כניסה שרי
נמפה צלא נט"י דלאמר שמואל התם
המירו מפיה לאוכלי תרומה ולא
המירו מפיה לאוכלי כה"מ:
תשבו בעין תדרו. גירושלמי:
ליף בגזרה שזה נאמר
לאן תשבו ונאמר להלן ופתח אהל
מועד תשבו יומם וילינה שבעת ימים
מה ישנה שנאמרה להלן עשה זה
את הלילות כנימים אף ישנה הנאמרה
כאן עשה זה לילות כנימים וטעמא
דכנן מפרש ר' יוחנן בשם רבי
ישמעאל נאמר חמשה עשר כנסת
ונאמר ט"ו בתם מן ט"ו הנאמר
כנסת לילה הראשון חובה ושאר
כל הימים רשות אף ט"ו הנאמר בתם
לילה הראשון חובה ושאר כל הימים
רשות חגרי"א כעו א' מה להלן עד
שיכנס למנה כשהוא מלאה אף כלא עד
שיכנס לסוכה נחמה ר' יודא בעי
אי מה להלן עד שיאכל כית דגן מנה
אף כלא עד שיאכל כית דגן כנסיה:
א"ר בעי אכיל ואי בעי לא אכיל.
כלל דלא אכיל חייב לאכול
כנסיה דלאמרין לעיל ומשמע הכא
דבני"ט לא הי' חובה ואי בעי לא
אכיל כלל מון מילי י"ט הראשון ולפי
זה אם טעה ולא הכיר כף כלא עד
צברכת המון אינו לריך לחזור והא'
דלאמר' פ' שלשה שאלנו (בבב"ב דף ע"ו):
שנתנו וי"ט דלא סגי ליה דלא אכיל
אם טעה חזר לא מיתקמא אלא
בלילי י"ט הראשון של חג ופסח דבני
צ"כ' ב' דלילה (דף ע"ו): ובפ' אלו
דכריס כנסתים (דף ע"ב): גבי י"ט
חלקהו חזרו לה' ותזינו לכם חזרו
לאכילה ותזינו לנית המנדה דברי
ר' יהושע אפשר צבישרא ופידי דאין
בהן צברכת המון ולא בעי הזכרת
י"ט אכל לילי י"ט הראשון של חג
לא סגי צלא פ' כיון דליפין מחג
המנזת חזר"ג דלר' אליעזר אמרינן
בשאר ימים אם השלים צמיני
תרגימא (ל"א): והא א"ר אליעזר
י"ד סעודות חייב אדם אכיל' בסוכה.
אהא דמשלים בני"ט האחרון פריך
דליכא סוכה: ה"ד בו ר' אליעזר
אכל חכמים לומר שאין לדבר קצבה
ועליהו דקסבר יש לה תשלומין כמו
שיש תשלומין לקרנות יום ראשון
אף בני"ט האחרון: אילימא בריפסא.
כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון
שהוא סועד נחלם ולפתן וזרמי
הסעודה תהא תשלומין לראשון:
והטעם דיומי' קאלי. ומאי הכי
יש לאן שיהא לשם סעודה ראשונה
הלא דרכו לסעוד הייס: צמיני
ורגימא. לאחר שקילק יביאו פרפראות
ומעדניס לפניו כגון פירות וקטני
וקפלוטות מנוסלות: פרגימא.
פרוגיו"ש: פניא נמי סי. דכתיב
הוא סעודה לשלומי ואע"פ שאינו
חור וקובע עמנו לאכול שמי סעודות
של לנסוה: אם נכר: אם השלים בו.
וכ"ש אם קבע סעודה שניה נחלם
וכר: אפוטרופוס של אנריפס.
ממונה על שלו וכך צימו שקורין
שקלי"ק: מהו שאוכל סעודה אחת
ציוס. כנסיה ואפטר: פרפראות.
מיני מעדניס הפותחים את
בני מעיים להיות לבו משוך
שאלא מסוכה לסוכה. לאכול ולשון
מנוסה של ראשונה. אפי' ימים שעברו עליו כבר אינדן למפרע
ואינו מזנה כדילין לקמן שגריך לישב כל ז' כנסיה אחת:
אין

לענין רש"י
פירוש רש"י (פרד"ס).
טעמים.
שקלי"ק (שינוי שק"ל).
מנונה על משק הבית.

רבינו הגאון (המשך)
אומרים עליו המוציא.
התוכן פחות מכביצה אין
אומרים (לפניו) [עליון
ג' ברכות. מפתח אין
אומרים לפני המוציא.
ושי' ר' אהא, לאמר.
המוציא עצה. לומר. כל
מין מחייב אחריו ג' ברכות
אומרים לפני המוציא.
מתני' ר' אליעזר אומר
י"ד סעודות חייב אדם
לאכול בסוכה אחת ביום
ואחת בלילה. וחכמים
אומרים אין לדבר קצבה.
איני חייב אלא יום
טוב הראשון בלבד. כי
שמעון בן הוצדק. דאמר
נאמר (ב) חמשה עשר
בתוך המצות אכילה מצוה.
ונאמר בחמשה עשר בתוך
הסוכות ישיבה כעין דירה.
מה חג המצות אכילה
בלילה הראשון חובה
שנא' בערב תאכלו מצות,
החכמים קבעו חובה, אף
בתוך הסוכות ישיבה כעין
דירה, לא באכילה בסוכה,
מכאן ואילך רשות מצוה.
ועוד אמר ר' אליעזר מי
שלא אכל בלילי יום טוב
הראשון. והא חייב מחייב
ליה לאכול בכל יום שמי
סעודות. והנה חייב בשאר
הימים. וכל שכן בלילי
יום טוב הראשון. אמר ר'
אסי חור בו ר' אליעזר.
ואסיקנא כי זו השלמה,
במיני תרגימא. תניא ר'
אליעזר אומר

תורה אור השלם
1. מקות לא יוכל לתקן
והסורן לא יוכל
להתענות קהלת א' בו
בראשון בארבעה
עשר יום לחודש בערב
תאכלו מצות עד יום
האחד ועשרים לחודש
בערב. שמות י"ב י"ח

הגהות הר"ח
(6) ש"כ ד"ה מנאן וכו'
תאכל מצות היה יא':

מוסקי רש"י
לילה הראשון חובה
מכאן ואילך רשות.
שאר ימים יוכל ללמד שמי
כלל חלם לא להתענות
(פסחים כ"ב). תרגימא.
לקמן (יומא ע"ו).

רבינו הגאון

ואמרין מדר' (בבב"ב)
(צדוק) חור [ב]שנתנו לו
אוכל פחות מכביצה. אכיל
חור לסיבה כנסיה בלא
נשילת יום ובלא ברכה.
דיקין מיהא הא כביצה
בעיא סוכה. וקסא לרב
יוסף דאמר שריס ושלש
לגינות היא אכילה ערא
שאכילין חור לסוכה,
ולאפי' דאמר רבאכל
בר בו רב ועמי ללה.
ושנין לעולם אפי' כביצה
לא בעיא סוכה. אלא
דייקין ממני' דקתני
פחות מכביצה. הא כביצה
כע' נשילת יום. ובעי
ברכה. וקיימא לן הכי.
לודיעולמ' ר' אבדא
סלחא הוה דמי' אהותיה.
עבר ר' חייא בר אבא
וחזיא. אמר ליה ויל דמיך
בו טולתלן. ר' יצחק
גר מרין הוה שושביניה
דדור בו נש, שאיל לר'
ליעזר. איל ויל דמיך יו.
סללחא וכן אמר ר' יוסי.
ר' ועירא סליק לגוריה,
פי' לשבות דר' בן אילא.
ולא קיבל עליו משום
ביר'. עד דמיפני סוס',
לאו משום שאין שבת
לחלמידי חכמים להניח
ביתו (בבב"ב) [בגל].
הני כל שאומרים עליו
שליש ברכות לאחריו אומר
לפניו ברכת המוציא,
כל שאין אומרים עליו
שליש ברכות לאחריו אין

(6) י"ל דליל דהיינו אכילה
בנסיה. צללה הראשון חובה
מנאן וכו'.
(7) כנסיה בלא היירושלמי
לאן תא' לפני המנהג זה
הוא י"ד והתקיהו לאן
מפני העין.
(8) י"ל א' משום דלא הי'
מפקיע טעם טעם על המנהג
מוסקי י"ה י"ה שם
הירושלמי.